

476

SLOVENSKA RELIGIOZNA LIRIKA

IZBRAL IN UREDIL
FRANCÉ VODNIK

PESMI SO OD SLEDEČIH AVTORJEV:

*Anonimni / Anonimni - Trubar - Schönleben / Albrecht Fran
/ Bevč France / Debeljak Tine / Erjavec Anton - Tonej
Jelenič / Gradnik Alojzij / Gregorčič Simon / Jarc Miran
/ Kette Dragotin / Kosovel Srečko / Lovrenčič Joža / Majcen
Stanko / M. Elizabeta / Medved Anton / Okorn Janez /
Pogačnik Jože / Prešeren France / Silvin Sardenko / Vodnik
Anton / Vodnik Francé / Vodusek Božo / Vodusek Vital /
Župančič Oton*

IZDAL IN ZALOŽIL KONZORCIJ KRIŽA / LJUBLJANA

SLOVENSKA RELIGIOZNA LIRIKA

SLOVENSKA
RELIGIOZNA LIRIKA

IZBRAL IN UREDIL
FRANCE VODNIK

1928

56519

RAJKO LOŽAR

FZC

030026279

R ekonstrukcija zgodovine slovenskega duha iz vidikov novega rodu bo, po znakih sedanjih dni sodeč, v marsičem različna od ustaljenih nazorov naše preteklosti in polpreteklosti. Danes, ko se vračamo k organskemu gledanju sveta in pojavov, sedanjih in preteklih, ni nič čudnega, če nas duh novega časa tu in tam sili k reviziji v vprašanjih našega najvišjega duhovno-kulturnega življenja. Zlasti nam postaja čimdalje bolj očitno, da nima ne idejnega ne zgodovinskega oporišča sistem slovenske kulturne zgodovine, zgrajen na osnovi nemogoče antiteze imaginarnega „svobodomiselstva“ in pa ekskluzivne dogmatičnosti ortodoksije. Zdi se mi potrebno poudariti, da svoboda misli in vesti more biti le nujni atribut svetovnega nazora, a to vsakega brez izjeme, če se resnično neposredno in ustvarjajoče izživlja, nikdar pa ne more biti s tem izražena njega substanca, ki sovпада edino s predstavo sveta odgovarjajočih istinitosti. Brez tega spoznanja se nam mora resnična notranja podoba našega rodu izkriviti v izmaličen lik in brez njega nam ostanejo skrite osnove duševnih tal, kjer so se izživljale kreativne sile slovenskega duha. Ker narod pojmem organsko, zato tudi narodovo kulturo tolmačim kot nerazdružljivo enoto, ki kvantitativno in kvalitativno obsega ingencialnost slovenske zem-

lje, radi česar nam mora, kot svet avtonomnih vrednot, vselej ostati nedotakljiva ob poudarku idejnih razlik, kjer se nam odkriva metafizika slovenstva: namreč ideja našega naroda.

Ta ideja je bila v najsvetlejših dobah naše zgodovine, kljub polariteti poedinih duhovnih prizadevanj, religiozna. Tostransko, areligiozno lice nam odkrivata le obdobji predromantičnega, racionalističnega humanizma in pa pozitivističnega realizma preteklega stoletja. Toda kljub veliki kulturni aktivnosti in kljub lepoti človeškega stvarstva, ki nas vse z usodnimi vezmi veže med seboj, se nam, radi pomanjkanja onostranskega sijaja, vsa prizadevanja teh dob zde temna, če jih gledamo sub specie aeterni. A če jih motrimo zgodovinsko, moramo kakor o onih tako tudi o teh reči, da so bila posledica usodnih moči, ki so narekovale duševni razvoj srednjeevropskih zemelj, s katerimi smo bili v davnini in smo še danes tesno spojeni, radi česar smo šli samoumevno po istih stopinjah. Ta razvoj, ki je temeljil na egocentričnem razmahu vitalnih človekovih energij, je vodil tudi slovenskega človeka v službo varljivemu idealu tostranske, neduhovne kulture, brez vsake zveze z večnostjo in njenimi nepremakljivimi vrednotami. S tem se je naš človek odtrgal od verskega središča, brez katerega se življenje ne more razgoreti v višine, kar je istočasno pomenilo zanikanje duhovne tradicije rodu in zemlje. A to je nujno vodilo v ohromenje slovenske duše, čeprav posledice še niso bile vidne takoj spočetka, ker še

ni bila minula sla človekove samozavesti. Toda življenje osebnosti in obenem, vsled usodne notranje zveze organizma, vsega rodu se je moralo, odkar ni bilo več zvezano z viri centralnega duhovnega življenja, poplitviti kmalu po triumfih prve radosti ustvarjanja; in brž ko je minul trenutni opoj zemlje, je sledila vedno ura samote in zapuščenosti duha, z njo vred pa tudi novi preporod religioznega iskanja. Ta tragični spor slovenske duše, ki vsaj od romantike karakterizira našo duhovno rast, je dediščina ideje areligioznega humanizma, ki je razdvojila duhovno-katoliški red naše zemlje. Zdi se, da je to dejstvo, poleg rasne psihološke zakonitosti, bistveno vplivalo tudi na značaj naše religioznosti. Nedvomno je, da je odnos slovenskega človeka do sveta religiozne resničnosti individualen, demonično - religiozen, pesimističen, bogoiskateljski skoraj v večji meri nego kolektiven, religiozno-idiličen, optimističen, bogonajditeljski.

Ob času usodnih peripetij, ki spreminjajo v narodu podobo sveta, preti neredko, kljub zmagoslavnemu upanju src, celemu organizmu nevarnost notranjega razkola in zdi se, da v trenutku prevrednotenja v globočinah razvoja v enaki meri kali oboje, blagoslov in tragos. Mislím, da se nam v tem razodeva osnovna problematika prehodnih dob, kakršna je nedvomno tudi naša; in če danes usihajo kreativne sile slovenske zemlje, je to le zunanje vidni znak notranjega duhovnega položaja. Ko sem se odločil, da priredim pričujočo antologijo slovenske

religiozne lirike, me je vodilo predvsem verno prepričanje, da je dobro, če v samoti in bridkosti našega časa izide knjiga božje ljubezni in prijateljstva vsega rodu v svetem objemu preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Naj nas, ki sta nas izmučila bolečina in tragos človeške samote, iznova potrdi v veri, upanju in ljubezni!

Francè Vodnik

**„Glej torej, da luč, ki je
v tebi, ne bo temá!“**

Lk. 11, 35.

Poldrug milijon duš...
poldrug milijon rojstev,
poldrug milijon smrti...
poldrug milijon angelov ž njimi!

Z vsemi dušami zvonim
zvonar najmlajši:
Narod — David,
pleši pred Gospodom!

Ali ti veš, odkod so zvezde prišle?
Odkoder prišle so, prišel si ž njimi.
Ali ti veš, kam bodo zvezde zašle?
Kamor bodo zašle, zašel boš ž njimi...

Narod — David,
pleši pred Gospodom!

O, ali vidiš,
kako pomladni veter
na gorah gradi
kristalne katedrale?

Narod — David,
pleši pred Gospodom!

O, videnje božje,
ko zrem
v kristalno rojstvo vašega telesa,
templja svetega Duha!

Narod — David,
pleši pred Gospodom!

BOŽJE ROJSTVO

Kakor sonce skoz glaž gre,
glaž ta se ne razbije:
glej, tako je rojen bil
JEZUS od MARIJE.
Kakor luč od luči gre,
sonce svojo svetlost spusti,
vendar v njem ostane:
glej, tako Bog od Boga gre,
Bog Oče Sinú rodi,
večno v njem prebiva.

V SVETI KNJIGI BEREM

V sveti knjigi berem
kakor v zvezdah —

o pticah pod nebom,
o lilijah na polju.

O smehlaj
na ustnicah božjih,
do smrti žalostnih!...

Kako — da so ljudje
tako temní,
ko med zvezdami
hodijo?...

JEZUS IN RIBA

Po morju riba plava,
riba faronika.
Se bo na hrbet zvrnila
riba faronika,
ves svet bo pogubila
riba faronika...

JEZUS za njo priplava
po morja globočini:

„Oh nikarte, nikarte, riba,
riba faronika,
zavoljo otrok nedolžnih,
zavoljo porodnih žená...“

IHTEČI ZVOKI

Moje róke jokajoče
po tvojih žalostnih laseh dehtijo...
Utihnile piščali so pojoče,
le rože še nekje dehtijo...

Kje je jeknil glas zvoná?
Kako je v rožah zajokalo...
Sto deklic z bridko rano do srcá
na blede postelje je palo...

Čudno sije zemlja, kot da ni več naša.
V oblakih daljnih luč ihti...
Kako je čudna moja soba —
v oblakih daljnih luč ihti...

Kómu mi srcé smo dali?
Kje smo, ranjenci, domá?
Nekje nas čaka naša mati,
v rokàh ji sveča trepeta...

Umiramo v samotni dalji?
Do nas ne seže tolažeča dlan sestrá...
In kdo ve kje gre bridko lepi angel,
noseč sijaj sinjine v halji...

Nekdó se bedno je nasmehnil,
pritisnil k ustnicam piščal —
a koj je neutéšeno zajokal,
proseč k nevidnim nogam pal...

PSALM

O Bog, usmili se moje praznote!
Široko razstrtih sivih dni,
teh široko upajočih oči —
o Bog, usmili se moje samote!
Razstri svoj plašč, razkošno tkan
z zvezdami višnjevih letnih noči,
ko speš mimo nas, in Tvoj plašč šumi
kot sredi morja večnih sanj.

O, stopi v ta stekleni čas!
Kar je prozorno, naj potemni,
vse, kar je blizu, naj se izgubi,
iz višnjevih dalj naj spregovori
kot v čisti sinjini Tvoj beli glas.
Usmili se nas, usmili se nas!

MOJ BOG

Vsak si mora najti svojo posebno možnost višjega življenja v nizki in neizogibni vsakdanji resničnosti.

Ko pride noč, sodruga fantazije,
in mir objame polja in goré,
se raz podobe moje galerije
spominov temni zastori spusté.
In duh se med spomini lahko vije
in moje ranjeno drhti srcé;
in pozna ura v tihi noči bije,
in vedno še oči v temò strmé.

Tako pred Bogorodico trepeče,
sedaj vstajaje, a sedaj vmiraje,
do jutra sebe gonobeči plamen.
O da bi tudi ti, srcé goreče,
ob grobu zadnje že biló postaje
in vzdihnilo že k njej poslednji amen!

A tu ni govora o koncu, ni!...
Globoko brezno zije pred menoj
in liro mojo, ki na dnu leži,
zakriva z nepremaganoj temój.

Le malo strun napetih je na nji
in skoz temò duhá še mali broj
le malo — malokdaj se oglasi
z obupa polnoj, žalostnoj tožboj.

O demon zanikavanja, čemú,
čemu mi jemlješ dneva svetlo luč,
da tava duh po temi brez mirú?
Spoznanje kje je, demon, kje je ključ
do sreče?... Tvoje peklo bodi raj
in tvoja noč me razsvetljuje naj?...

O Bog svetlobe, stvarnik harmonije,
Tvoj izgubljeni sin je zopet tu!
O daj mu izgrešenega mirú
v bližini svoje svete domačije!
O naj mu žarek milosti zasije
v tem osamelem, osamelem dnu
srca in duše, da po dvojnem zlu
zapoje zopet prejšnje melodije!

Glej, menil sem, da mogel bi živeti
brez Tebe kdaj, brez svojega Boga...
A naj li rastejo vonjivi cveti
brez solnca sredi jasnega nebá?
Zato prešini me, o Bog, zaneti
mi večni žarki ogenj v dnu srca!

V puščavi si v podobi megloviti
bil Izraelcem verni kažipot;
v plamenu Te je gledal, o Gospod,
in v blisku svetlem njih vodnik častiti.
A v Palestini nisi hotel priti
pred njih oči, in samo iz dobrot
so dolgo Te spoznavali povsod,
dokler Te niso jenjali ljubiti.

A vse drugače sem Te videl jaz,
ko zrl sem en trenotek Ti v obraz
tedaj, ko si, nebeški gospodar,
v očesi njeni blagi, nežni, krotki
prišel, ah da, v tem blaženem trenotki
postalo Ti je srce žgalen dar.

Tam v svitu nepozabljene mladosti
sem videl Te, ah, toli-tolikrat,
ko v majnikovo noč si poln sladkosti
hitel med kore svetlih mirijad!
Ko zdaj prišel v strašnih strel hitrosti
ljubeči Bog svoj narod kaznovat,
a zopet izpregledal mu slabosti
in v rosnem jutru zbudil novih nad...

Ko gnali so nebroj z gorá pastirji,
in prišel je nad gore drug nebroj,
tedaj sem posedeval pri klavirji

in razgovarjal se ljubo s Teboj.
Kako sem ljubil Te, o harmonija,
o Bog, o Stvarnik, o svetá Mesija!...

A glej, odtrgali, odstranili so me
od prsi sladkih, ljubljenih Tvojih
in strašno pač okanili so me,
rekoč: „Spoznavaj ga odslej iz knjig!“...
O glupost, ki ž njo ranili so me,
o njih dokazi, vrag odnesi jih!
In s hipotezój hranili so me,
in zamorili v srcu slednji vzdih...

Brez dogem in brez vaših energij
sem vedel bolje nego zdaj nekoč,
da On je vir vseh zemeljskih moči,
da v slednjem žarku, plamenu in zvoku,
magnetnem toku in rastlinskem soku
deluje v mislih On, prvotna moč...

O Ti!... O kdo?... Ah, neizraženi
in neizrazni, naj srce Te čuti
ne v sladki, čudokratki tej minuti,
ne, večno kakor Tvoji blaženi!
Ne samo v burji nevtolaženi,
ne samo tam v asketski trdi kuti,
ne samo z ljubicoj v samotni uti,
ko čevrljamo trije neopaženi.

Ne, vekomaj, povsod! Ko dete borno,
ki tu-le mirno, a s Teboj zgovorno
si bere drobnih cvetov po livadi,
naj vekomaj i jaz s Teboj živim!...
„Čuj, dete! Kam hitiš? Čuj, angelj mladi!“
No, detece beži, a Bog gre ž njim...

Kaj, ti bežiš? Čemu-li? Pred lažjój?
A svojega Boga se ne bojiš?
V naravi lepi se tak varen zdiš,
v resnici misli svojih, otrok moj?
O prav imaš! I jaz sledim takoj
v resnice svetli, jasni paradiž...
In daj mi krono ali daj mi križ,
o svet, ponudi mir mi ali boj:

Jednako!... Luč je samo jedna, jedna
in več ko jednega življenja vredna
in več ko jedne, več ko jedne smrti.
Prej bil podoben barki sem potrti,
a zdaj le jadra, ladja, mi razvij!
Ne boj se mi viharjev in pečij!

MOLITEV

O Bog, ki bivaš v nepristopni luči,
prižigaš solnce in temniš oblak,
na mojo dušo, glej, je padel mrak
in dvom jo s težkimi vprašanji muči.
Približaj se z nebes — Ti me pouči,
kam naj obrnem zbegani korak,
da me prevelik up ne vrže vznak,
da me premajhen up do tal ne sključi.

Zakaj pred Tabo trepeta srce,
nerazumljivi Bog, nikdar rojeni?
Odkod mi znano Tvoje je ime?
Jaz kličem Te, da se mi razodeni,
jaz kličem Te, kot da si daleč kje,
in Ti si blizu mene, Ti si — v meni!

IZ DNA

Iz dna duše, moj Bog, kličem Te!
Telo mi je padlo med plámene,
kričim iz žareče žerjavice,
moj Bog!

V dnu mojem so vode usáhnile —
kje topim naj strasti razpaljene,
moj Bog?

Ko si umiral ob tresku Golgate,
si mislil kaj na moje sle,
moj Bog?

K Tebi vijem roke sklenjene,
v trpljenju duše mučene:
težke krvi odreši me,
moj Bog!

MOLITEV

Gospod, Tvoj orel sem.
Ves stisnjen v skale svetá,
a z mlado silo ves iz njih rastoč,
da še peroti bi se izrvale
v prostost.

Veš, zemlja žgè
in v meni do neba gori:
peroti sem razpel
do Tebe, Vate. Tuji ogenj tli
še na perotih — dušo je objel
in žgè in žgè.

O, pot do Tebe je ognjena:
življenja pólje in ljubezni vrè.
O, pot do Tebe v večnost je razpeta:
čim više sem, pa sem Ti vedno dljè.

Ne morem.
Bog — predaleč si, predaleč.
Utrujen tonem v svet, ki ves gori.

Gospod! Daj, orlu svojemu mladost razžgi!
daj, orlu svojemu mladost obnovi!
in v pot ognjeno svojo dlan razpni
in vanjo, vanjo, Dobri, me ulovi!

PROŠNJA PESEM

MARIJA, kako smo si hladni in tuji;
tako ni med materjo in otroci.

A kaj, ko pa smo vse preveč otroci
svetá (nagli čolni v divji struji).

Še v mislih ne moremo Te doseči
pretrudni, pretežki od zemlje, od zemlje;
njena ozka meja nam jemlje
vid, da ne vémo kam v blagoslov seči.

Da bi bilà živa, plodna vera
v vsakem samaposebiuemevna!
Ne ne, ni samaposebiuemevna.
Mar naj studenec iz sebe izvira?

Da ne bi naše uboge molitve
vse bolj ledenele, vse bolj kostenele!
Kakor nitke napolpreperele
dozdevno vežejo mrtve molitve.

O kdor s koreninami v večnost sega,
z lahkoto goré in svetove premika.
A nam se zadnja deska odmika;
ne véo kdo nas ziblje daleč od brega.

Prilika o malopridnem drevesu
nas pláši: še malo pa se poseka.
Ti, ki si nosila Bogočloveka
v svojem silnem deviškem telesu,

nas, ki na prečloveškem trpimo,
v nove božje sinove prerodi,
iz grenke smrti v življenje vodi,
da Te kot mater doživimo.

BOG

Truden, ubit grem iz dneva v večer.
Na mojih ustnih ni svete molitve,
v duši ležijo mi grenke žalitve,
ah, in pokoja ne najdem nikjer.
Kakor, da sem že izgrešil smer,
v dalji ne vidim nobene rešitve...
Vse je zaman, vse: kletvine, molitve —
meni zaprta je sleherna dver.

Dvigni se duša pobita, steptana,
dvigni, zagori, zapoj do Boga,
da boš kot harfa prijetno ubrana,
kakor večernica sredi neba,
da bom zaslutil kraljestva neznana
tam preko morij, onkraj sveta.

Zdaj mislim náte, večni Bog,
ki vseh skrivnosti si skrivnost.
Si vsem enak, pravičen, strog,
in to je Tvoja globokost?
Objemam Te, pa le ne vem,
če si brezsmerje ali smer,
središče vseh strasti ljudem,
če njih pogin in moj nemir...

Ali si Oče, ali si Brat,
ki samo v slutnjah duš živiš

in se le časih nagneš k nam,
ko duh je ponižan, plah in sam?
O, da mi slutiti je to enkrat —
svetlejši in lažji bi bil moj križ!

ČLOVEKA NIKAR

V delavnico sem Tvojo zrl,
ki bitij si rodil brez broja!
Skrivnostno snuje róka Tvoja:
nikjer je stalne ni stvari,
a prah noben se ne zgubi.

V delavnico sem Tvojo zrl,
in videl vedno sem vrtenje,
prelivajoče se življenje,
prerojevajne, prenovljanje,
iz bitja v bitje presnovljanje,
a smrti nisem vzrl nikjer!
Brezumni svet plakaje toži,
ko pade cvet duhteči roži,
ko izmed dragih mu katér
duhá okove v grob polóži,
češ: rodni brat mu je umrl!
In — smrti ni!

V delavnico sem božjo zrl,
tam prestvarjánje sem stvari,
a smrti nisem vzrl!...

Začetnik moj, ki si me vstvaril,
duhá si iskro mi razžaril,
v oklep prstni jo zaprl, —
zakaj? Veš Ti! —

Ko ilnato boš ječo strl,
ne bom umrl!

No duhu poženo peroti,

ki jih iz dola solz in zmot
razvije na skrivnostno pot, —
kam? Tebi hitel bo naproti,
da enkrat Tvoj obraz bi zrl,
da zrl bi solnčnojasno lice,
obraz ljubezni in resnice!...
To prst pa prsti izročē
in svet ob noč pozabi kraj
krijoč ostanke té.
In ni mi žal! Svet zábi naj!
Ti ga ne zabiš!
Za novo stvar moj prah porabiš, —
za káko? Jaz ne vem,
Ti sam si gospodar!
A èno Te prositi smem:
Iz praha vzgôji Ti cvetico,
podari logu pevko-ptico,
katerokoli vstvâri stvar;
kedór bi pa ko jaz na sveti
imel čutiti in trpeti,
med dvomi, zmotami viseti —
človeka — vstvâriti nikar!

PUSTITE ME DOMOV

Kako je meni zemlja tuja,
njen dih kak mrzel in leden:
četudi solnce cvetje vzbuja,
nikdar nasičen grob ni njen.
Nad zvezdami, nad zvezdami,
tam slutim jaz življenje večno,
neskončno blaženo in srečno —
pustite me domov!

Pomlad zelene vence vije,
jesen jih kruto vrže v prah;
prepeva majnik melodije,
molčeč je listopad in plah.
Nad zvezdami, nad zvezdami,
tam nikdar ne zamrje cvetje,
nikoli ne utihne petje — —
pustite me domov!

Ta zemlja mrzla in nestalna,
utiska srečo svoj pečat,
sveta ljubav je voda kalna,
ki ne prodre je žarek zlat.
Nad zvezdami, nad zvezdami,
tam slutim jaz ljubezen zvesto,
tam čaka JEZUS me nevesto —
pustite me domov!

MOJE NOČI

O, to so tiste blaženosvečane,
ko zlati tabernakelj je odprt,
ko stopi Ženin v svoj deviški vrt
med lilije, od vekomaj izbrane.
Noči so to, velike in brezmejne,
krasnejše so, kot jih zasanja maj...
Pred mano JEZUS — in njegov smehljalj
pijo oči, krasot, lepote žejne.

Pred mano on v milini nedosežni —
k monštranci se privija tejin cvet,
a JEZUSA ne mika njen šepet,
le k meni plavajo pogledi nežni.
Noči so to, ko poje duša moja,
takrat je vsa samo en spev visok,
vtopljena v zlato srečo kot otrok
za hip pozabi, da je sredi boja.

Noči so to, noči ljubezni vroče,
srce ob Srcu, o, kaj vse pove!
Sladkost najslajšo tja vložiti sme,
razkriti vsako bol in rane žgoče.
Noči so to, ko duša le uživa,
ko tiho sluti, kakšno je nebo,
ko zemlje več ne vidi, ve le to,
da JEZUSOV pogled na nji počiva.

ODKAR

Odkar se mi prikazuješ, Gospod,
me sodbe je strah pred Teboj!

Od tistega dne, ko spoznalo Te je to otroško srce
Te vidim vsak čas in povsod —

v budečem se jutru, ko tih premišljujem, sred
[sobe stojiš,
se rahlo smehljaš in razširjaš nalahko dehteče
da duša kot vzhod zagori. [roke,

In kadar na Tvoje vstajenje se spomnim,
skoz vrata zaprta že vstopiš in spet se smehljaš,
da grudim se v ognju goreč na kolena pred Te
in več ne razločim, če večnost je ali še čas,
samo še ihtečo sladkost v svojem srcu zaznam
in vem, da pred mano blesti Tvoj vonjavi obraz.

In kadar na sprehod grem, glej,
mi prideš smehljaje nasproti,
da skoraj ne upam storiti koraka po poti
naprej.

In potlej me spreliš, se nasmihajoč,
kot v Emavs si spremil učenca nekoč.

Spet: vidim človeka in Tebe takoj
spoznam v njem in srce mi vzklikne: Raboni,
Kako, o kako je sladko mi! [raboni!

Preveč si mi storil, moj Bog!
Ah, mene je strah, da zato
ne boš mi pri sodbi prestrog,
da tãkrat ne bo mi hudo,
o sladki, o dobri moj Bog!

BORIVEC Z BOGOM

Moj Bog,
kako strah me je Tvojega imena,
v nič kot zlato topim se v blesku Tvojega
Bežim pred Tabo, da se skrijem. [plamena!]

Moj Bog,
katerikoli kraj obiščem,
na vseh cestah le Tebe iščem,
v samotah truden k Tebi vpijem,
da me v bolestitih utešiš, odrešiš.

Še trepetam, zrušen od prošenj in solzá,
v dobroti majhen ves
se k meni sklanjaš Ti, neskončni Bog —
glej, že se v meni prebudil je upornik
in noče usmiljenja
in noče tolažbe več!
Kot da sva enaka si, potegnem meč,
da se z Gospodom vojskinih trum borim,
o jaz se nikoli ne umirim.

Moj Bog,
Ti tam si, tukaj jaz,
čeprav se umika prostor in izginja čas,
ko Ti se v mojih, jaz v objemu Tvojih najdem
Jaz človek sem, a Ti si Bog — [rok.
po svoji podobi si obraz mi naredil.

Tajni sva, neodgonetljivi zagonetki dve:
drug drugemu sva muka lahko,
drug drugemu sva radost lahko.
Če truden Tvojim mejam se približam,
vzameš dobrotno me v nebo,
če ubežim, z ognjem ljubezni me preganjaš,
da me srčne rane žgo,
ojoj, moj Bog!

PA BI JAZ NE MOLIL MOLITVE

Mlado jutro moli Gospoda,
in večer se Stvarniku klanja,
tiha noč pred Njim poklekuje —
pa bi jaz ne molil molitve,
ko srce je milosti žejno
bolj kot jutro zlatega solnca,
bolj kot mrak je žejen pokoja,
bolj kot noč je žejna tihote!

K Tebi, Večni, roke naj sklenem:
Ali niso tákrat najlepše,
kadar prst se prsta oklene,
kakor bi se prah in pepel
poljubila v tisti ljubezni,
ki se v duši vnema do Tebe?...

K Tebi, k Tebi rad bi se dvignil
iz globoke solzne doline —
a ne morem, dokler izjokal
svetu nisem zadnje solzé.
Včasih, kadar Tvoje nebo
v neštivilnih lučkah utriplje,
ves zamaknjen vanje strmim,
kakor da bi stal pred zaveso,
ki zastira oder nebeški...
Kakšni vendar morajo biti
tam na odru večni prizori,

ko je sama rajska zavesa
toli krasna in čudovita?

K Tebi... k Tebi! — Ali brezmejne
sanjajo med nama daljave!
Drug nobeden jih ne premeri,
kakor Tvoja milost neskončna;
drug nobeden jih ne preplava,
kakor sama srčna molitev.

Da mi nisi vdahnil molitve,
kam bi nosil, kje bi potožil
tožbe svoje neizrekljive?
A v molitev gorko zakrite,
Ti jih vidiš, Ti jih tolažiš,
moj vsevedni Bog in Gospod!

JESEN

Zdaj sijejo zarje večerne tako prosojno,
da meniš videti v onkrajnost...
Stojiš na hribu in dozorela drevesa
čakajo, da te vsak hip potresejo z žoltimi
[spomini,
ki so mehka odeja romarskim nogam...

Zdaj je čas povračanj v lahno rožno modrino...
V njej potonevajo ptice
(zdi se mi, da še slišim pluskotanje
njihovih peroti, o, izginjajoče ptice).

Vse je jasno kot bisernina...
Zaklical bi od gore do gore.
Ljudje imajo čudno velike oči:
saj ne morejo zakriti,
da so zapluli ob njih dihi padajočega sonca...

Vsi se vračajo v svoje domove,
kjer si bodo ogreli dozorela srca,
da bodo sijala skozi meglo
kot čudežne rože — —
kakor se zvoki potapljajo v osrčje glasbila,
odkoder žarijo na nas, otožne ljudi.

Vsaka stvar: drevo na obzorju,
hiša v dolini, cerkev na gori —
kot čudežen spomenik.

Žalosten človek na strmini — vseirska podoba.
Za vznožje ima golo, molčečo goro.

(Vsi ga vidijo, a nikdo se ne zavzame,
saj so vsi strmenje.)

Poveša roké, sklanja glavó.

Misliš, da je drevo, ki bi rado v sinjino pa
[joka po zemlji.

Misliš, da je obešenec, ki je obvisel na zanjki

Misliš, da je trudni Bog. [svojih misli.

Pa je le žalosten človek:

Gleda, kako se vse povrača v svoje domove,
gleda ptice

in misli na svojo dušo ...

NA ZADNJEM PRAGU

Kdor ni nikoli smrti v lice gledal
z očmi spokornimi, kdor ni nikdar
reči poslednjih v svoji duši tehtal
ter zaihtel nad tem, da solnce sije,
da trava raste in da gozd šumí,
da svet je bel in da nebo je zlato,
da on je sam odsvit lepote večne
in da je človek z zadnjo bilko v rodu,
on, solnca sin in iz temè ustvarjen,
z lažjo ovenčan in z gorečo krono
resnice kronan —: ta ne ve, da je.

Na zadnjem pragu so prižgane luči.

ROKE DAL BI TI

Róke dal bi ti, a ker se tresti
mogle bi in biti izdajice
vse neizgovórjene bolesti, —
stiskam vanje svoje mračno lice.

Ker enemu ljubav je čaša vina
in drugemu je spet začetek greha.
A meni je ko nema bolečina,
ki še v globoki noči ne preneha.

Ker ne v radosti — kadar so najhuje
bolesti, ko telo nam kloni niže,
takrat se k Bogu duša povzdiguje
kot bel oblak, in mu je bliže, bliže...

SPOKORNA PESEM

Čistó iz temine skrivnostne mladih oči in njih
Bog gledal v obup je moj, [sanj
ah da, s teboj,
s teboj je bil, in jaz nisem vedel zanj.

Glej, mene je gnàl v brezum človeški napuh,
več nisem vedel, kaj je med, kaj kruh,
kaj je tolažbe žive tihi kelih,
žareč v rokàh kot božje lilije belih;
moje duše obraz, v trpljenju razoran,
iskal je v svetu lepote zaman.

Iz vseh oči odsévala kot iz zrcal
je moja grdoba; karkoli rož sem nabral,
vse je zastrupil moj prijem —
kam naj še sežem, kam naj se ozrem?

Jaz nosim trnje okrog srcá,
in kogar še sem nanj prižèl,
vsak je z menoj vred krvavèl,
in sovražila sva se poslej oba.

In tebe, tebe sem najtesneje stisnil,
da bi s teboj odrešenje prejel,
slasti in bolečin sem zavrisknil,
in — nikdar več ne bom vesel.

O jagnje, jagnje, ti si čutilo plámen,
v objemu z menoj s krvjo si se orosilo,
o jagnje, jagnje — me boš odrešilo?
Amen.

GOLGATA

V mraku,
ko so se luči pretrgale,
so pred oltarje vstopili se mašniki
s plašči rdečimi —
plašči rdečimi
kakor kotanje
strjene rdeče krvi pod križem na Golgati,
joj:
petero oltarjev — petero Gospodovih ran
in pod njimi petero krvavih kotanj
in nad njimi
mrtvaški obrazi povzdignjenih hostij,
joj — —

Jaz, ki sem stregel pri maši, sem pal na obraz,
zagubel od groze se v plašča vezenje,
oprl roké na zemljó —
in moje roké in obraz
so se oškropile z rdečo krvjo
in sem vpil in sem Mu govoril tako:
„O, ki si bil moje vstajenje,
le še daj, še! O daj, da stojim,
o Goel moj prestrašni!
O, ki si bil moje vstajenje!“
Vpil sem kot rjove sredi puščave omagani lev,
k Bogu sem vpil, jaz upornik in hlapec njegov,

in kakor Mojzes na gori —
naravnost govoril sem z Njim,
Križanim svojim,
joj!

SVETA MAŠA

Med množico vernih sem klečal
v svetem somraku hiše božje
kot izobčenec.

Ko je duhovnik pred oltarjem
k darovanju
dvignil kruh in kelih,
sveto Rešnje Telo, sveto Rešnjo Kri —
se je v nemi grozi razklalo moje srcé.

In sem zavpil
s silnim glasom, da je odmevalo
od obokov cerkve mojega srca:

Jaz
vérujem, vérujem,
vérujem!

JEZUS sam
je nad menoj
v ljubezni róke razprostrl:
da bi me zatel,
to drobno, plaho ptičko,
ki je hotela ubežati mu —
moje srce.

Sklonil se je tik do mojega srca
in je šepetal:

„Kod si blodil, blodil, otrokec moj
(še v blodnjah sem bil jaz s teboj),
ali boš zdaj za zmeraj moj,
jaz sem te ljubil od vekomaj...“

Jaz pa sem le zaihtel v sebi
kot majhno dete
in bilo mi je tako dobro.

Bilo mi je neskončno dobro vedeti:
vsi verni so tako svetlí,
med njimi ne tujcev ne zoprnikov ni,
samo bratje in sestre —
nad njimi JEZUSOVA dlan blesti.

IZ „KRSTA PRI SAVICI“

Srcé veselo in bolnó, trpeče
vpokoj'le bodo groba globočine.

Odločeni so roži kratki dnovi,
ki pride nanjo pomladanjska slana,
al v cvetji jo zapadejo snegovi;
tak mladi deklici, ki zgodna rana
srcé ji gloda, vsmrti mir njegovi,
le kratka pot je skoz življenje dana;
al je za majhen čas se združít' vredno,
da bi ločitve spet se bala vedno?

Da bi od smrti rešil te nesrečne
in tamkaj mili Bog v nebeškem raji
z menoj te, dragi! sklenil čase večne,
pustila v némar sem željé najslaji,
pustila v némar dni na sveti srečne,
sem odpovedala se zvezi najji; —
je vslišana bilà molitev môja, —
ne smem postati jaz nevesta tvôja.

Bogú sem večno čistost obljubila
in JEZUSU in materi MARIJI;
kar doživela let bom še števila
v željá britkosti, v upa rajskem siji,
nobena me ne bo premogla sila,
bilà da svôjemu, svetá Mesiji,
nebeškemu bi ženinu nezvesta;
nikdár ne morem tvôja bit' nevesta! —

AVE MARIA

O, kako me boli to zvonjenje!
O, kako je naša zemlja čudno žalostna...
O, nebo, ali nikoli ne bo poljubilo
nas tvoje sinjine MARIJINO cvetje?
Večer za večerom Te prosijo naši zvonovi,
večer za večerom Te išče žalostno petje:
Ave MARIA... Ave MARIA!

Na tisoče bledih bratov in sester
sklepa ta čas svoja srca v rokàh kakor sveče
starke ob krstah, sklonjene kakor da iščejo,
vedno pripravljene, da mrtve obišejo...
Njihovi dnevi so halja, ki prepereva
in vedno močnejše veje v veter zadnjega
[dneva...]

Ali: so deklice — nikdo ne pozna jim imena.
O, biti mora alabastrova posoda njihovo ime,
kakršna bila je prvi dan...
(Vanjo je vrezano Tvoje srcé.)
Dlani so njihove zaprte čaše,
iz katerih niso še pile žejne ustnice naše...
V duši nosijo skrivnost prelepo,
ki jo smehlaj jim zakriva kakor koprena...
Nikoli je ne odgrnejo tujim očem,
ker plamen v svetiljkah devic je sam in nem...
Njihovi dnevi zagrjnjeni so kakor okna,
za katerimi molijo, darujejo Materi cvetja...

O, če kdaj do dna izsrkal bodem roso
iz alabastrove posode,
vso dišavo sladkega imena —
tih romar bo vstal sredi gneče,
kot da iz pepela bi dvignil sijaj se plamena:
pevajmo, deca, pevajmo... Ave MARIA!

Večer za večerom k Tebi ihti
(kakor svetiljka, ki dogoreva ji olje)
iz črne globeli trpeči zvon:
Ave MARIA... Ave MARIA!

Ah spusti, ah spusti tančico iz svojih dlani,
da nas ogrel bo Tvoj beli smehlaj,
da bomo drevo sredi Tvojega vrta...
in ob vodi pomladni bomo cveteli.
O daj, o MARIJA, o daj!

VEČERNI POGOVOR

Večerno topli, sočni ton šumečih trav, gozdov
[in vod,
mrakú, pokoja; zvon iz daljav proseč, tožeč,
[težko pojoč;
in spev mehak je zazvenel, zašelestel in kot
[ljubav
in plah pozdrav je trepetal; bolesti prošle
[vzdih srca
se razpršil je kot oblak v neba modrine...
Tedaj srce zaslútilo, začútilo je v sebi moč,
neviden trak je vzplapolal in se razpel je iz
[srca
in prek neba tja do daljav večernih zor;
[škrlatni plašč,
želje in misli pojejo v molitvi tajni, brez besed,
kot da se pogovarjata v večernem molku Duša,
[Bog.

EKSTAZA

Zapoj, forminga, v Edenu visokem
nocoj, ko spè ljubezen skozi mrak,
ko k nebu lilija popenja kelih,
skesani cvet poveša v razor mak —
zapoj, zapoj!

Pod mrkim nebom v solzah skrušen molim
in ves je rajski moj večer nocoj!
Svetniki sveti svatbo lilij belih
pirujejo visoko nad menoj —
forminga, poj!

In On je blizu — Bog, kako je blizu!
Kako ljubezen k srcu govori!
Forminga, poj! Nocoj v ljubezni vriskaj,
da zemlja in nebo od solz vzdrti...
forminga — poj!

SANTA CECILIA

Le mirno spi, Cecilija!
Saj nisem divji jaz Almahi,
le verzi moji tihi, plahi
ko mistična vigilija
nad grobom tvojim dihajo.

Pa se ne boj za lilijo!
Saj nisem jaz Valerijan,
da vzel bi cvet srebrnotkan.
Kako se meni smilijo
vse lilije pohojene.

Samó poljubil bi jo rad.
In z duhom tvojim prenapojen
odšel bi blažen in pokojen
v oskrunjen svet naznanjevat:
Kako je lep prečisti rod!...

SVETI FRANČIŠEK ASIŠKI

O sveti Frančišek,
kadar zazvonil večer je v vas,
smo se otroci za našo hišo igrali
in takoj smo te spoznali,
ko si priskakljal med nas...

Ti si bil naš najmlajši bratec...
Kako so te naše séstrice ljubkovale
pod sladkim večernim nebom!...

Potem smo plesali
pod tihimi zvezdami
vsi čisti, vsi mali...
(Naše séstrice so imele zlate lasé...)

— — —

Oh, vrni se, vrni se,
sveti Frančišek,
saj se bomo še igrali —
in takoj te bomo spoznali,
ti naš najmlajši bratec!...

Ko pride zopet maj
v naše gaje,
o vem, da tvoj smehljaj
odstre zavese nam v čudežne sijaje
našega detinstva —

in bodemo romali skozi tiho polje
v večerno zarjo
in bomo dejali, da gremo v božje naročje...
da nesemo Gospodu vsak po eno belo jagnje...
Nič ne marajmo, če pravijo ljudje: to je
[otročje — —
mi gremo v božje naročje — — —

SVETNIŠKA BALADA

Ustnice razpokane,
oči ves dan objokane —
dete, kaj ti je?
ojoj!

Preveč mi Bog je piti dal,
preveč z očmi sem že spoznal —
zato trohnenje vame gre.
Oj! Oj!

POLDAN

Sam v sebi sem brez sence
in vse okrog mene svetloba
in mir,
kot da prehaja v me iz svetniškega groba.

Nemim.

Roké so dvignjene in čakajo najslajših ran,
oči so hvalna pesem —
Tako živim na zemljo prikovan
in še se za večnost tresem.

SVETI TARZICIJ

Čudoviti popek lilijin, ki zgodaj
pognal si rožo, vso rdečo!
Snežnobel prt, na katerem vtkano
s krvjo je mistično Ime!
Livada, ki že v zgodnji pomladi
grozd ves zlat si rodila!
Jagnje, ki mistično tajnost
si branilo kot levinja mladiče!

Prosi za nas, sveti Tarzicij!

SVETI FRANČIŠEK

Mi gremo k Tebi, polnosti iskat!
Mi gremo k Tebi z željnimi željami,
da bi s skrivnostjo svojo hodil z nami:
véliki brat!

Kakor drevo — roke razpenjaš v veje
in ptice v mehke se dlani skrivjó.
Plamenčki živi v mraku zasijó:
ljubezen greje.

O solncu poješ. Pesem v duše seže
in pesem v dušah v eno zaživi.
In vse so eno, vse so kakor Ti:
ljubezen veže.

Legenda o ljubezni: šla je do neba,
otročka vera ji je pot svetila.
Ljubezen se je v večnost razklenila
in v zadnjo polnost: gledanje Boga.

ZAPUŠČENA

V kamrico lunica — mrežica pala,
mrežico to MARIJA je stkala,
ko sinka zibala JEZUSA.

Po rožicah bledih skrivnosti hodijo,
v srčecu mojem skrivnosti blodijo,
skrivnosti MARIJE in JEZUSA.

Moje telo skrivnosti nosi,
moje srce vas milosti prosi,
moje srce prežalostno.

VRNILA SEM SE

Vrnila sem se
v svojo dušo.

Kot dvoje žalostnih dlani
me išče rožmarinov vonj.

Daleč, daleč v meni
bela meglica gori.

Daleč, daleč v meni
MARIJA smehlja se, ihti ...

ROŽA MARIJA

Na skali roža raste,
roža MARIJA, rajska Mati,
roža sedmerih žalosti.

Roža MARIJA, glej zemljico našo,
žalostna pota so romarska,
tihe so pesmi, ki prosijo.

Materam našim so križali sine,
materam našim so srca prebodli
z meči sedmerimi.

Roža MARIJA, rajska Mati,
pomagaj nam v milosti svoji,
roža sedmerih žalosti.

Roža MARIJA solzó potočila,
roža MARIJA za našo srečo,
roža sedmerih radosti.

MARIJA JE PO POLJU ŠLA

MARIJA je po polju šla,
je srečala tesarja dva.
,Oj tesarja, kaj tukaj delata?‘
„Za JEZUSA križ narejava.“
,Le delajta tenko in drobno,
da JEZUS laže trpel bo.‘

MARIJA je po polju šla,
je srečala vrvarja dva.
,Oj vrvarja, kaj tukaj delata?‘
„Za JEZUSA štrike pleteva.“
,Le delajta tenko in drobno,
da JEZUS laže trpel bo.‘

MARIJA je po polju šla,
je srečala kovača dva.
,Oj kovača, kaj tukaj delata?‘
„Za JEZUSA žreblje delava.“
,Le delajta tenko in drobno,
da JEZUS laže trpel bo.‘

NA BELI POTI

Umrl bom nocoj, ako ne srečam JEZUSA
na tej samotni beli poti, beli poti.
Ob njej je dosti koč, a ne odpró ti
nikjer, če prosiš jih darú v imenu JEZUSA.

Svetló gori mesec, tak bridkó iz oken dehti
[rožmarin
— jaz plakam v srčni tesnobi, srčni tesnobi...
Hodim li v mrak ali proti nebeški svetlobi?
Bog in gorjé, če izgreši me popotnik JEZUS,
[človekov sin!

Umrl bom nocoj, ako ne srečam JEZUSA.
O, sestre in bratje, pridite vsi, pridite vsi,
jokajmo, molimo, odpustimo si!
Saj ne živi, kdor nima v srcu JEZUSA.

SMO SLADKO VINCE PILI

Smo sladko vince pili,
ko je JEZUS mimo šel;
smo uro zamudili,
ne vemo, kam je šel.

Kje bomo ga iskali?
Pri mladih fantičih?
Pa malo takih fantov,
ki JEZUS je pri njih!

Kje bomo ga iskali?
Pri mladih deklicah?
Pa malo takih deklic,
ki JEZUS je pri njih!

Kje bomo ga iskali?
Pri možih zakonskih?
Pa malo mož je takih,
ki JEZUS je pri njih!

Kje bomo ga iskali?
Pri ženah zakonskih?
Pa malo žen je takih,
ki JEZUS je pri njih!

Kje bomo ga iskali?
Pri deci majceni?
Pa tam je JEZUS gvišno,
tam bomo našli ga!

MARIJA GRE ZA ZVEZDO

Za góre mi pa zvezda gre,
za zvezdo pa MARIJA gre,
na rokah nese JEZUSA.

V rokah nese pušeljc zlat.
Tega bo hlapčičem šenkala,
ki jo za gnade prosijo.

Za góre mi pa zvezda gre,
za zvezdo pa MARIJA gre,
na rokah nese JEZUSA.

Na glavi nese krancelj zlat.
Tega bo deklicam šenkala,
ki jo za gnade prosijo.

MARIJA NESE JEZUSA

Vstani, vstani, mežnar mlad,
vzemi v roko ključek zlat,
da boš odpiral cerkvico:
MARIJA nese JEZUSA.

Hosjana, JEZUS je med nami!
Poklada roke, zdravi bolne,
napaja žejne, siti lačne,
prijatelj vseh prijateljev.

Hosjana, JEZUS je med nami!
Prišel je in ne pojde.
Od vrat do vrat ga spremljamo,
od vekomaj do vekomaj.

Pričujoča antologija slovenske religiozne literaturke, ki dosedaj prvič skuša tolmačiti duhovno rast naše zemlje v tej smeri, obsega v izboru najlepše, najdovršenejše in najčistejše estetske tvorbe iz živih religioznih podlag vse od prvih začetkov literature pa do današnjega dne. V kolikor odgovarja tej resničnosti, je pričujoči izbor nedvomno kriterij zanjo, a sicer le merilo moje estetske sodbe. Toda ker ta knjiga ni nastala iz potreb kakršnegakoli praktičnega, postavim znanstvenega značaja, marveč se je porodila iz duhovne problematike časa in njegove težke notranje stiske, je umevno, če so me vodili pri njeni zasnovi izključno le vidiki notranje izobrazbe. Zbirka je namenjena predvsem neposrednemu duhovno-osebnostnemu oblikovanju slovenskega človeka. Zategadelj sem skušal mimo vnanjega videza historizma priti do transcendence vrednot; in da bi čim bolj poudaril vseobjemajoče občestvo duhovnega sveta, sem se samoumevno odločil za nečasoven in brezoseben red. S tem sem izločil do neke mere vse nebistveno in zbirka je sedaj kot celota brezimna, a svetla in veličastna simfonija duhovnega rodu.

Iz tega sledi, da je izbor pesmi, priobčenih v tej zbirki, literarno-zgodovinski le v toliko, da po možnosti obsega vse dobe, razen onih, ki niso mogle biti upoštevane, ker ali niso bile religiozno usmerjene ali pa niso bile literarno-umetniško ustvarjajoče. Razume se vrhutega, da izbor ni popoln, ker bi to presegalo že okvir antologije. Predvsem pa je to posledica mojega strogo uveljavljenega načela, po katerem sem izbral le one pesmi, ki so umetniško neopog-

rečne estetske vrednosti, obenem pa izraz osebne religiozne usmerjenosti. Kar ni odgovarjalo v obeh ozirih, sem brezpogojno opustil in zategadelj je izpadlo mnogo religiozno iskrenih, a estetsko ne ustrezajočih pesmi; obratno pa sem tudi brezpogojno odklonil vse produkte religioznega esteticizma, ker ne sodijo v izbor religiozne lirike. Iz zgoraj navedenih razlogov nisem mogel upoštevati tudi zgolj snovno ali motivno verskih pesmi, ker ta stran nikakor ne more biti merodajna za osebno religiozno iskrenost. Samoumevno je tudi, da skuša izbor glede posameznikov ilustrirati njih pomen le v okviru religioznega pesništva.

Zdi se mi estetsko zgrešeno, iz celote literarnega organizma izključevati pesmi anonimnih poetov, ki se vobče, čeprav brez razloga, imenujejo narodne, zakaj literarna umetnost naroda obsega vse estetične formulacije njegove stvariteljne Besede. Književni jezik je zgolj višja, bolj zgoščena oblika zgodovinskega razvoja, a nikakor ni izključno izhodišče literarnega ustvarjanja. Zmotno je nadalje misliti, da so le takozvane „narodne“ pesmi izraz narodnega bistva, zakaj slovenstvo se vendar javlja v vsem našem ustvarjanju, po mojem mnenju tem bolj samoniklo, čim višja je individualna diferencijacija. Dalje je nesporno, da so te pesmi estetske formulacije poedincev, kajti predstava o kolektivnem subjektu ustvarjajočega „naroda“ ni realna. S tem ne zanikam svojevrstnega značaja te poezije s kulturno-razvojnega vidika. Zoper nerealni dualizem, ki skuša literarno ustvarjanje tolmačiti kot dve v sebi zaključeni

celoti in sicer na osnovi imaginarne antiteze „narodne“ in „umetne“ poezije, se borim edinole z estetskega vidika. Geneza estetičnega tvorstva priča, da omenjena antiteza ni soodgovarjajoča antitezi nezavestnega in zavestnega ustvarjanja. Kulturno-sociološki proces v smeri kolektivizma pa razlagam predvsem iz majhne čustvene in estetske diferenciacije, kar pa ne velja na splošno, iz dialektičnih osnov jezika ter iz anonimnosti avtorstva. S tem se, mislim, opravičil.

Pripominjam še, da slovenske religiozne lirike ne istovetim s cerkvenim ali liturgičnim pesništvom. Zlasti naj omenim, da mi kljub iskanju ni bilo mogoče najti upoštevanja vrednih primerkov v cerkvenih pesmaricah 16.—18. stol. Pesem „Božje rojstvo“, ki je prirejena po zapisu pri Trubarju (Ta celi Catehismus 1584) in Schönlebnu (Ev. inu lyst., 1672), s čimer je poudarjena duhovna kontinuiteta obeh dob, ki ju reprezentira, namreč reformacije in protireformacije, je odlomek iz božične pesmi („Ta dan je vsega veselja“), ki pa manjka v Štreklju III. (4794). Pesem ima miselne vzporednice v latinščini in nemščini, a je kot estetična formulacija v toliki meri samonikla, da sem bil upravičen, upoštevati jo v pričujočem izboru. Naj omenim še to, da je pesem A. Gradnika „Róke dal bi Ti...“ (str. 43) odlomek iz pesmi „Melanholija“ (Padajoče zvezde, 2. izd.), za kar mi je dal dovoljenje avtor sam. Motto k ciklu „Moj Bog“ (str. 18) citira D. Kette v originalu; vzet je iz Maeterlincka.

F. V.

PESMI SI SLEDE PO VRSTI

Poldrug milijon duš	10
Božje rojstvo	13
V sveti knjigi berem	14
Jezus in riba	15
Ihteči zvoki	16
Psalm	17
Moj Bog	18
Molitev	23
Iz dna	24
Molitev	25
Prošnja pesem	26
Bog	28
Človeka nikar	30
Pustite me domov	32
Moje noči	33
Odkar	34
Borivec z Bogom	36
Pa bi jaz ne molil molitve	38
Jesen	40
Na zadnjem pragu	42
Roke dal bi Ti	43
Spokorna pesem	44
Golgata	46
Sveta maša	48
Iz „Krstu pri Savici“	50
Ave Maria	51
Večerni pogovor	53
Ekstaza	54
Santa Cecilia	55
Sveti Frančišek Asiški	56
Svetniška balada	58
Poldan	59

Sveti Tarzicij	60
Sveti Frančišek	61
Zapuščena	62
Vrnila sem se	63
Roža Marija	64
Marija je po polju šla	65
Na beli poti	66
Smo sladko vince pili	67
Marija gre za zvezdo	68
Marija nese Jezusa	69
Hosjana, Jezus je med nami	71

PESMI SO OD SLEDEČIH AVTORJEV

ANONIMNI

Jezus in riba	15
Marija je po polju šla	65
Marija gre za zvezdo	68
Marija nese Jezusa	69
Smo sladko vince pili	67

ANONIMNI — TRUBAR - SCHÖNLEBEN

Božje rojstvo	15
-------------------------	----

ALBRECHT FRAN

Na zadnjem pragu	42
----------------------------	----

BEVK FRANCE

Roža Marija	64
Zapuščena	62

DEBELJAK TINE

Iz dna	24
------------------	----

ERJAVEC ANTON — TONEJ JELENIČ

Ekstaza	54
-------------------	----

GRADNIK ALOJZIJ

Roke dal bi ti	45
--------------------------	----

GREGORČIČ SIMON

Človeka nikar	50
-------------------------	----

JARC MIRAN

Jesen	40
Večerni pogovor	53

KETTE DRAGOTIN

Moj Bog	18
-------------------	----

KOSOVEL SREČKO

Bog	28
Psalm	17

LOVRENČIČ JOŽA

Poldan	59
------------------	----

MAJCEN STANKO

Hosjana, Jezus je med nami	71
--------------------------------------	----

M. ELIZABETA	
Moje noči	33
Pustite me domov	32
MEDVED ANTON	
Molitev	23
OKORN JANEZ	
Sveti Tarzicij	60
POGAČNIK JOŽE	
Golgota	46
Odkar	34
Svetniška balada	58
PREŠEREN FRANCE	
Iz „Krstu pri Savici“	50
SILVIN SARDENKO	
Pa bi jaz ne molil molitve	38
Santa Cecilia	55
VODNIK ANTON	
Ave Maria	51
Ihteči zvoki	16
Narod-David	10
Sveti Frančišek Asiški	56
Vrnila sem se	63
V sveti knjigi berem	14
VODNIK FRANCË	
Borivec z Bogom	36
Na beli poti	66
Sveta maša	48
VODUSEK BOŽO	
Prošnja pesem	26
VODUSEK VITAL	
Molitev	25
Sveti Frančišek	61
ŽUPANČIČ OTON	
Spokorna pesem	44

VSEBINA

PREDGOVOR	5
UVODNA PESEM	10
PESMI	13—69
ZAKLJUČNA PESEM	71
IZ DELAVNICE	72
PESMI SI SLEDE PO VRSTI	75
PESMI SO OD SLEDEČIH AVTORJEV . .	77

IZDAL IN ZALOŽIL KONZORCIJ KRIZA
Tiskali J. Blasnika nasl. v Ljubljani

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000448774

24. VIII. 1946

KRIŽ

je slovenska
kulturna revija,

glasnik duhovnega prodora mladega rodu. V njem je ta rod z logično nujnostjo razvil svojo borbena in harmonično miselnost. Bog je kulminator te mladine v telesnem, duševnem in

duhovnem življenju. V zvestobi do samega sebe ter do najmanjšega in največjega dejstva se začne skupnost narave in nadnarave, ki nam bo rodila bogonosce in življenjske tvorce nove slovenske katoliške kulture. K temu smo poklicani vsi.

Vsi, ki hočete sodelovati pri zgradbi kraljestva božjega na zemlji, revijo čitajte in

R A Z Š I R J A J T E !

„Križ“ izhaja desetkrat na leto v 1500 izvodih in stane 40— Din, za dijake 30— Din / Izdajatelj: Konzorcij Križa / Urednik: Edi Kocbek / Naroča se: Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 5.